

10.6.2024

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausuntopyyntö VN/19961/2023

Lausunto: Suomen yhdenmätyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys**Tausta**

Palvelualojen työnantajat Palta ry. kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta lausua energia- ja ilmastosuunnitelma NECP:n luonnoksesta. Suunnitelma vastaa EU:n jäsenmaita koskeviin raportointivelvoitteisiin.

Palta edustaa yksityisiä palveluyrityksiä useilla eri palvelualoilla, esimerkiksi informaatio- ja viestintä sekä liikenne- ja logistiikka. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto, ja edustamme noin 2 000 jäsentämme.

Yksityiset palvelualat tuottavat noin 40 % Suomen BKT:sta ja talous palveluvaltaistuu edelleen. Lisäksi palveluiden osuus Suomen bruttoviennistä on noin 30 %.

Paltan lausunnon tarkoitus

NECP-luonnos perustuu edellisen hallituksen toimeenpanemiin politiikkatoimiin. Niiden perusteella Suomi ei kuitenkaan ole saavuttamassa maankäyttösektorin velvoitteitaan, ja lisäksi liikenteen päästötavoitteiden saavuttaminen on epätodennäköistä.

Hallitus valmistelee parhaillaan uutta ilmasto- ja energiastrategiaa ja päästövelan lyhentämisohjelmaa, mutta näiden sisällöstä ei ole vielä tietoa. Siksi Palta ei kommentoi NECP-luonnoksen sisältöä vaan nostaa esiin tärkeitä huomioita tulevan ilmastopolitiikan valmistelun tueksi.

Digitalisaation päästövähennyspotentialiaali kannattaa hyödyntää täysimittaisesti

Maailman talousfoorumin selvityksessä arvioitiin toissa vuonna, että digitaaliset ratkaisut voivat tuoda 15—20 % niistä päästövähennyksistä, joita maailmassa tarvitaan nettollapäästöjen saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä.

Myös palvelualojen uunituore ilmastotiekartta kuvaa digitalisaation suurta merkitystä ilmastomuutoksen hillinnässä. Tiekartassa arvioidaan, että Paltan edustamat palvelualat tuottavat nykyisin noin 3,5 miljoonaa tonnia hiilikädenjälkeä vuodessa. Tästä yli 90 % syntyy digiratkaisujen käytöstä osana palvelusuoritetta tai kokonaan digitaalisissa palveluissa.

Digitalisaation edistäminen onkin keskeisen tärkeää vihreän siirtymän vauhdittamiseksi. Digitalisaatio lisää kuitenkin sähkönkulutusta, ja siihen on tärkeä kiinnittää huomiota. Tehokkaita koinoja ovat esimerkiksi uudet sirut, vihreä ohjelmointi ja

10.6.2024

tekoälymallin valinta kulloisenkin tehtävän mukaan (pienet mallit ovat huomattavasti energiatehokkaampia).

Suuren merkityksensä vuoksi digitalisaatiota tulisi tarkastella kattavasti ja kokonaisvaltaisesti uudessa ilmasto- ja energiastrategiassa. Palvelualojen ilmastotiekartta antaa tähän eväitä ja tarpeellisia toimenpiteitä.

Liikenteen ilmastotavoite kaipaa lisätoimia ja -rahoitusta

Liikennesektorin päästövähennystavoitteet uhkaavat karata ja liikenneverkoston korjausvelka on suuri. Lisärahoitusta tarvitaan niin liikenneverkoston kunnossapitoon kuin päästövähennystoimiin, esimerkiksi vähähiilisten raskaiden ajoneuvojen ja pakettiautojen hankintatukiin.

Vuonna 2027 käynnistyvä polttoaineiden jakelijoiden päästökauppa tuo valtiolle vuosittain arviolta 500 miljoonaa euroa päästöoikeuksien huutokauppatuloja. Päästöoikeuden hinnasta riippuen tulot voivat olla huomattavasti suuremmatkin. **Tieliikenteen osuus huutokauppatuloista tulisi käyttää täysimääräisesti tieliikenteen vihreän siirtymän edistämiseksi ja toimialan kilpailukyvyyn turvaamiseksi.**

Lento- ja meriliikennetoimiala tavoittelevat nettonollapäästöjä vuoteen 2050 mennessä, ja kestävät polttoaineet ovat tärkein yksittäinen päästövähennyskeino. Nämä ovat kuitenkin nykyisiä polttoaineita kalliimpia, ja haaste on suuri erityisesti lentoliikenteessä. Kestäviin lentopolttoaineisiin (SAF) liittyy korkean hinnan lisäksi suuria riskejä saatavuudesta, ja Eurooppaan tarvitaan lisää tuotantolaitoksia.

SAF:n valmistus tuo myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia, ja synteettinen SAF sopii kiinteäksi osaksi Suomen tavoitteita vetytaloudesta. **Valtion tulisi pitkäjänteisesti tukea SAF:n valmistamista ja käyttöä.** Lento- ja meriliikenteeltä kerättävät päästöoikeuksien huutokauppatulot tulisi käyttää edistämään kyseisten alojen vihreää siirtymää.

Kunnioitavasti,

Tatu Rauhamäki

Johtaja, elinkeinopolitiikka

Mikko Paloneva

Asiantuntija, elinkeinopolitiikka

10.6.2024

Palvelualojen työnantajat PALTA ry on uuden työn, digimurroksen ja tulevaisuuden työmarkkinoiden suunnannäyttävä. Yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa yhdistämme faktat, työmarkkinaosaamisen sekä vaikuttamisen taidot palvelutalouden ja Suomen parhaaksi. Palta on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto ja edustamme yli 2 000 palvelualoilla toimivaa jäsentämme.